

Šis darbs izstrādāts ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu projektā «Atbalsts doktora studijām Latvijas Universitātē».

Skolēnu pilsonisko zināšanu un prasmju ietekme uz pilsoniskajām attieksmēm un piederības apziņu

Latvijas Universitātes 71.konference
Izglītības vadības sekcija
Rīga, 2013.gada 8.februāris

Ireta Čekse
Andrejs Geske

Saturs

- # Pētnieciskais mērķis un jautājums
- # Pētījuma bāze un instrumenti
- # Pētījuma metodoloģija
- # Pētījuma rezultāti

Pētnieciskais mērķis

Izpētīt un noteikt skolēnu pilsonisko zināšanu un prasmju ietekmi uz pilsoniskajām attieksmēm un piederības apziņu.

Pētnieciskais jautājums

Noteikt, vai pastāv sakarības starp skolēnu pilsonisko zināšanu un prasmju ietekmi uz pilsoniskajām attieksmēm un globālo piederības apziņu multikulturālisma kontekstā?

Pētījuma bāze

Starptautiskais pilsoniskās izglītības pētījums – ICCS 2009 dati par Igaunijas (N=2743) un Latvijas (N=2602) skolēniem.

Pētījuma instrumenti

Skolēnu tests, aptauja, Eiropas moduļa aptaujas daļa.

Pētījuma bāze

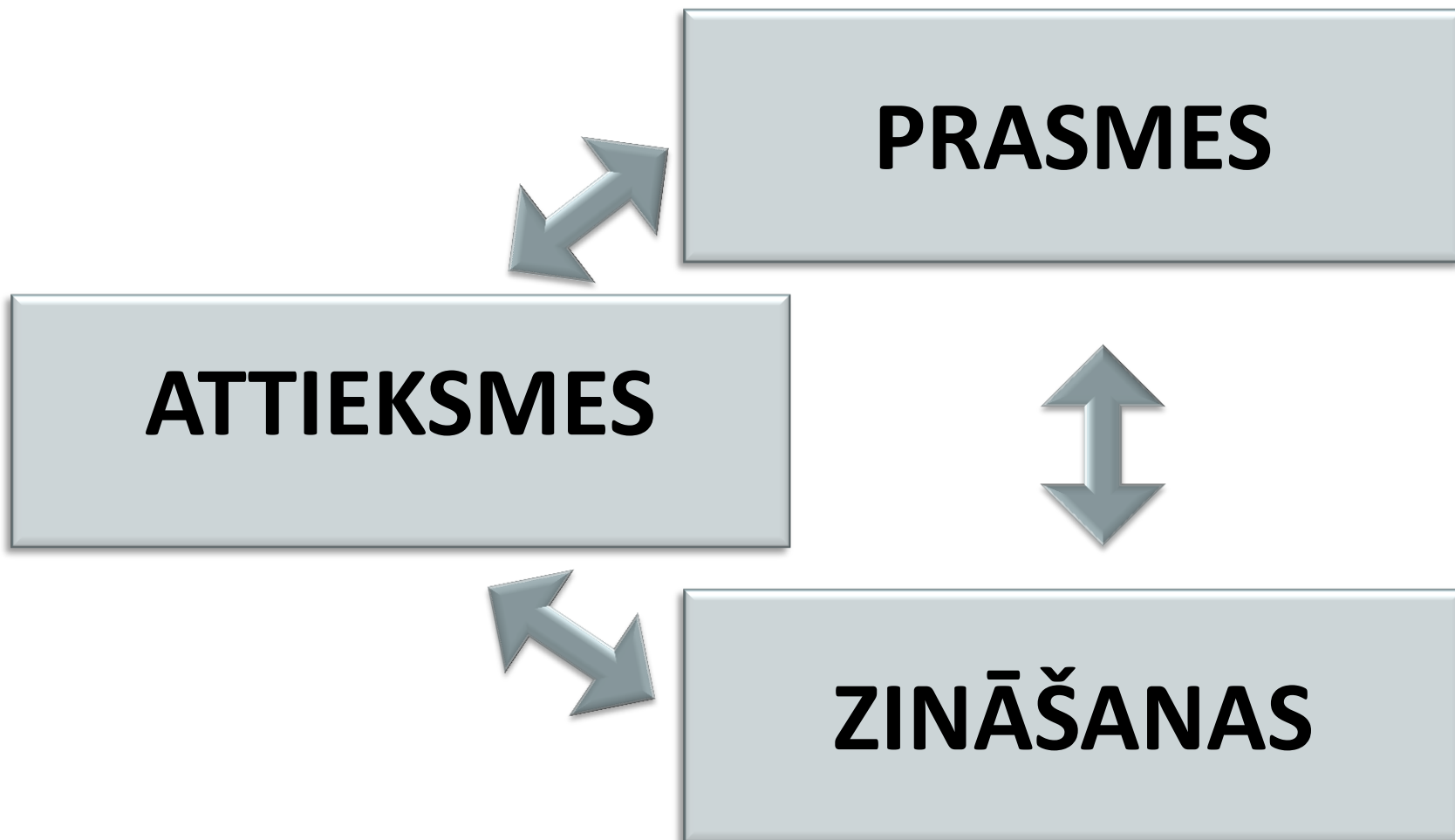
Pētījuma izlases grupa	Saīsinājums	Skaits (N)	Procentuālā attiecība
Igaunijas skolēni ar igauņu mācību valodu	EST EST	2177	41 %
Igaunijas skolēni ar krievu mācību valodu	EST RUS	566	11 %
Latvijas skolēni ar latviešu mācību valodu	LVA LVA	1992	37 %
Latvijas skolēni ar krievu mācību valodu	LVA RUS	610	11 %
	Kopā	5345	100%

Pētījuma metodes

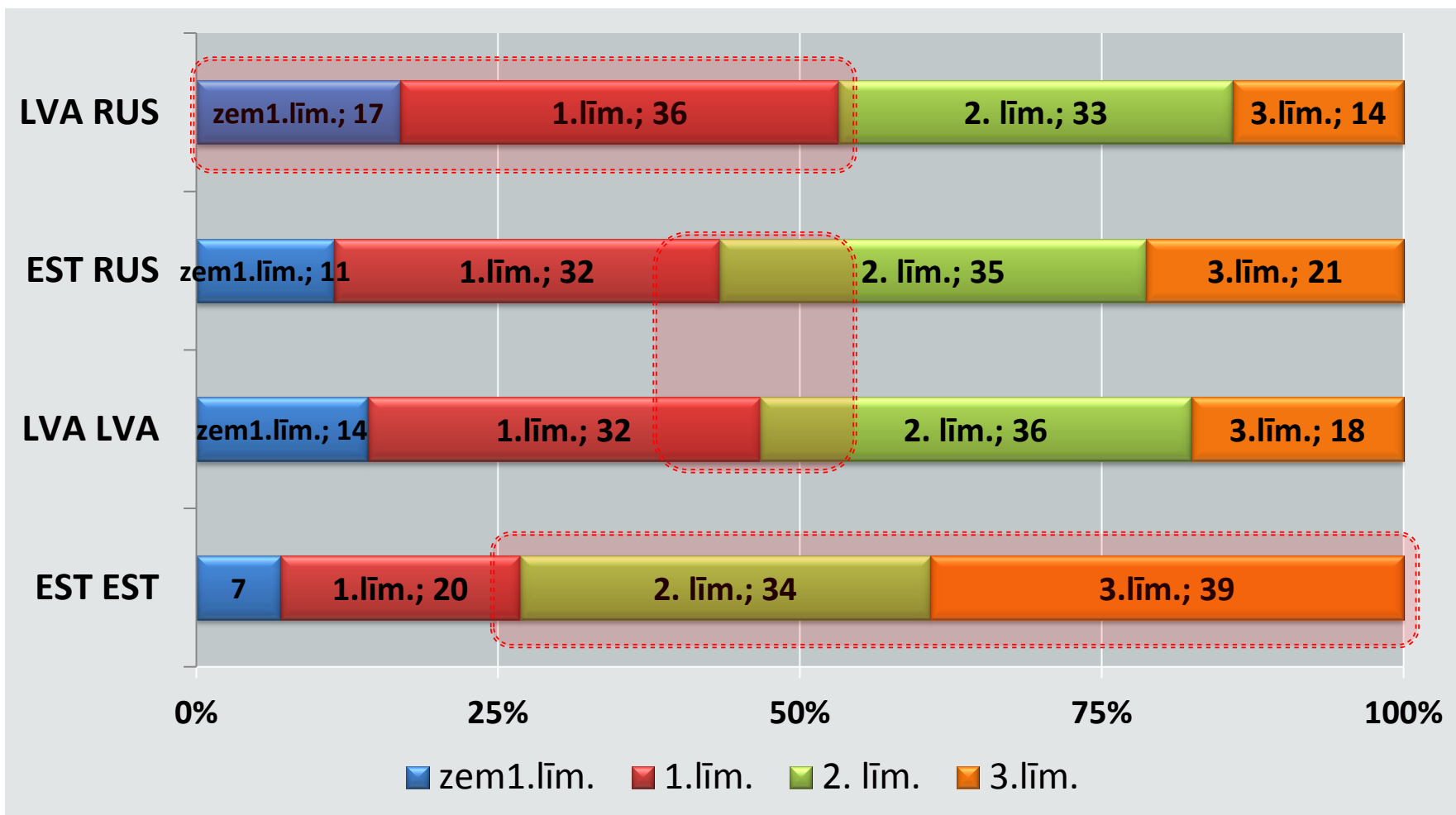
Deskriptīvā analīze

Strukturālo vienādojumu modelēšana - SEM (*Structural Equation Modeling*) ir metode, kurā tiek apvienota regresijas analīze un faktoru analīze. SEM metode ļauj izpētīt attiecības (sakarības un ietekmi) starp latentajiem un manifestējošajiem mainīgajiem. (Everitt, 2002)

Vienkāršots pilsoniskās kompetences teorētiskais modelis

Skolēnu zināšanu un prasmju sadalījums līmeņos pēc mācību valodas (ICCS 2009 skolēnu tests)

SEM modeļa latentie mainīgie

Pilsoniskās zināšanas un
prasmes **Zināšanas un prasmes**

..Eiropas
valstu
pilsoņu
vienlīdzību

attieksme pret

...pilsoņu
tiesībām

..piederības
apziņa
Eiropai

...valodu
apgaves
nozīmi

..etnisko
dažādību

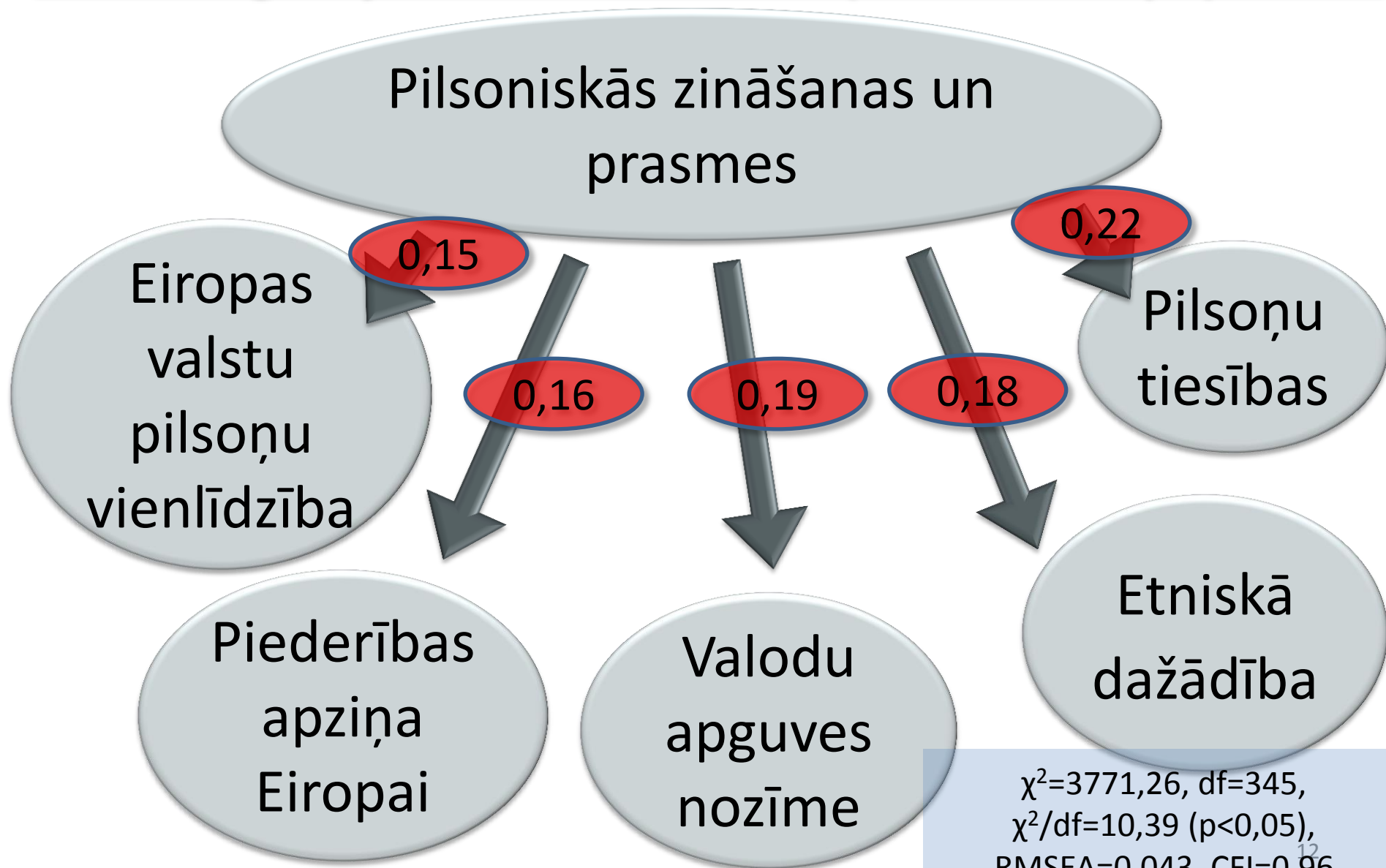
Vienkāršots skolēnu multikulturālās pilsoniskās kompetences konceptuālais modelis

Igaunijas un Latvijas skolēnu pilsoniskās attieksmes skalu vērtību atšķirības atkarībā no skolēnu sasniegumiem (mean 50; s.e. 10)

Skala	Igaunija		Latvija	
	zem1.līmeņa (s.e.)	3.līmenis (s.e.)	zem.1.līmeņa (s.e.)	3.līmenis (s.e.)
Valodu apguves nozīme	48(0,90)	51(0,27)	47(0,56)	52(0,68)
Eiropas valstu pilsoņu vienlīdzība	49(1,36)	53(0,35)	48(0,74)	50(0,51)
Piederības apziņa Eiropai	50(0,75)	53(0,40)	47(0,83)	49(0,39)
Etniskā dažādība	50(1,76)	54(0,32)	47(0,56)	50(0,37)
Pilsoņu tiesības	47(1,13)	51(0,27)	46(0,70)	53(0,34)

Konceptuālā modeļa latentu mainīgo standartizētie regresijas svaru koeficienti (EST&LVA kopā)

$\chi^2=3771,26$, $df=345$,
 $\chi^2/df=10,39$ ($p<0,05$),
RMSEA=0,043, CFI=0,96

Skolēnu multikulturālās pilsoniskās kompetences strukturālā multi-modeļa latentu mainīgo savstarpējo sakarību indeksi (pēc māc. valodas)

Latento mainīgo attiecības		Izlases grupu standartizētie regresijas koeficienti			
Mainīgais, kas raksturo zināšanas un prasmes	Attieksmju un piederības apziņas mainīgie	EST EST	EST RUS	LVA LVA	LVA RUS
zināšanas un prasmes	☐ Piederības apziņa Eiropai	0,18**	0,03	0,06*	0,11**
	☐ Eiropas valstu pilsoņu vienlīdzība	0,18**	0,23**	0,11**	0,13**
	☐ Valodu apguves nozīme	0,13**	0,21**	0,15**	0,14**
	☐ Etniskā dažādība	0,23**	0,01	0,15**	0,12**
	☐ Pilsoņu tiesības	0,32**	0,02	0,29**	0,14**

** p<0,01; * p<0,05

$\chi^2=3771,26$, $df=345$, $\chi^2/df=10,39$ (p<0,05),
ticamības indekss RMSEA=0,043, derīguma indekss CFI=0,96

Secinājumi

- # Igaunijas un Latvijas skolēnu pilsoniskās attieksmes ietekmē pilsonisko zināšanu un prasmju līmenis.
- # Skolēniem ar augstāku pilsonisko zināšanu un prasmju līmeni ir izteiktāka globālā piederības apziņa, spēja pielāgoties un dzīvot multikulturālā sabiedrībā.
- # Igaunijas skolēniem ar igauņu mācību valodu pilsoniskās zināšanas un prasmes visbūtiskāk ietekmē pilsoniskās attieksmes un piederības apziņu Eiropai. Latvijas skolēniem ar krievu mācību valodu, kuriem ICCS 2009 testā ir viszemākie rezultāti, zināšanu un prasmju ietekme uz pilsoniskajām attieksmēm ir vājāka.

Skolēnu pilsonisko
zināšanu un prasmju
ietekme uz
pilsoniskajām
attieksmēm un
piederības apziņu

Paldies
par
uzmanību!

Latvijas Universitātes 71.konference
Izglītības vadības sekcija
Rīga, 2013.gada 8.februāris

Ireta Čekse, ireta.cekse@gmail.com
Andrejs Geske, andrejs.geske@lu.lv